

Gozdna naravoslovna učna pot Mali Vrh

V tednu gozdov v letu 1999 smo na Malem Vrh pri Trebeljevem, tako rekoč v osrčju Slovenije, odprli in svojemu namenu predali novo gozdno naravoslovno učno pot. Urejena je kot knjiga na prostem o naravi in gozdu v njej. Namenjena je ljubiteljem narave, naključnim sprehajalcem, šolarjem, lastnikom gozdov in tudi večjim poznavalcem gozdov, skratka vsem, ki želijo osvežiti in izpopolniti svoje vedenje o naravi in gozdu.

Ljubljčanom je pot dostopna iz Zaloga in iz Sostrega, po dolini Besnice, prek Trebeljevega. Dostop je možen tudi iz Šmartnega pri Litiji (14 km), za Dolenjce pa iz Višnje Gore (9 km). Izhodišče poti je pri Kamnikarjevi domačiji, kmetiji odprtih vrat in prijaznih ljudi. Pot je krožna in je speljana po obstoječih poteh in deloma po gozdni cesti zaselka Mali Vrh z rahlim spustom do najnižje točke na 560 m nadmorske višine in na koncu z vzponom do 680 m nadmorske višine. Na samem začetku ponuja pot čudovite vedute po okoliških vaseh (Janče, Prežganje) in zasavskem hribovju, nato obide nasad iglavcev, ki je posledica golosečnje v preteklosti, ter postopoma preide v revni kmečki gozd malih gozdnih posestnikov, nas skozi panjevski gozd čudovitih skulptur šopov domačega kostanja pripelje do gozdnega roba in naprej do velike jase v zaraščanju. Od tod se nam ponuja razgled na Ljubljano v daljavi, za oddiha željne obiskovalce pa

je urejeno počivališče. Zadnji del poti se vzpne po apnenčastem svetu do nadmorske višine 680 m in tu se s pomočjo vsebinske table seznanimo z varovalno vlogo gozda. Za lahkoten sprehod po dva kilometra dolgi učni poti zadostuje ena ura, za bolj pozorno prebiranje knjige na prostem pa naj si obiskovalec vzame vsaj še eno dodatno uro časa. Po poti ga bodo usmerjale markacije v podobi prijaznih dvobarvnih gobic.

Pot je opremljena s 15 večjimi in s tekstom bogatimi vsebinskimi tablami ter z 8 manjšimi informativnimi tablami. Table so lepega videza, prijetno toplih, oranžnorumenih barv v kombinaciji s temno zeleno, zaradi večje trdnosti in obstojnosti pa so vpete v lesen okvir z nadstreškom. Tekst na tablah je zaradi različnih kategorij obiskovalcev in njihovih potreb po pridobitvi informacij o gozdu posredovan na več nivojih, z različno velikostjo črk in z različno barvo podlage na tabli. Naslov table zgovorno opredeljuje pod njim podrobneje predstavljene vsebine. V zgornjem, zelenem delu table je osnovni tekst, namenjen seznanjanju vseh obiskovalcev z najosnovnejšimi vsebinami obiskane točke učne poti. Za večjo predstavljivost sledi praviloma na vsaki tabli zgovorna ilustracija z domiselnimi in nazornimi predstavitvami vsebine. Pod njo je na svetlem delu table zgoščen podrobnejši tekst o obravnavani temi. Ta del je namenjen obiskovalcem, ki so si za obisk poti vzeli dovolj časa in ki so se

Umetniška stvaritev narave

Bogato razraščeno panjevsko šop bukovega drevja (obe foto: Zoran Grecs)

Iz domače in tuje prakse

odločili s potjo in njenimi vsebinami podrobno seznaniti in se globlje zamisliti o delovanju in pomenu gozda.

Vsebinske table so poglavja v knjigi na prostem. Vsako poglavje ima svoj naslov, vsako predstavlja tematsko zaključeno celoto, hkrati pa je sestavni del bogate knjige o življenju gozda. Predstavitvena tabla je uvodno poglavje z naslovom *Gozdna naravoslovna učna pot*. Sledi poglavje *Gozd je bogastvo*, v katerem so predstavljene splošnokoristne funkcije gozda. V poglavju o sonaravnem usmerjanju razvoja gozda je obiskovalcem predstavljena zgrešenost smrekovih monokultur in pot za vzpostavitev naravne zgradbe gozda. Poglavje *Nazaj h gozdu – zakaj in kako se družimo?* razlaga zaraščanje travnikov z združevanjem dreves v šope in njihov pomen za razvoj gozda. Zgradba gozda je v poglavju *Gozd je hiša življenja* domiselno predstavljena kot hiša s vsemi potrebnimi elementi, nevsiljivo pa je razložena tudi pestrost življenja v gozdu in njen pomen za krogotok snovi in energije v gozdu, za ohranjanje gozda in njegov razvoj. Poglavje *Razvojna obdobja gozda* na zanimiv način vzporeja razvojna obdobja človeka z razvojnimi obdobji gozda in s tem zahtevne in nestrokovnjakom težko razumljive vsebine posreduje na zanimiv in jasen način. V poglavjih *Nega gozda* in *Usmerjanje razvoja gozda se nikdar ne zaključuje* je sistematično razložen pomen nege pri gospodarjenju z gozdom za vse razvojne stopnje gozda. Živalski svet v gozdu je predstavljen v poglavju *Gozd niso le drevesa*, posebno poglavje pa je namenjeno tudi

gozdnemu robu. Odziv narave na nespameten vpliv človeka nanjo je razložen v poglavjih *Narava pa dela po svoje* in *Ko se usta večajo, pogača pa manjša ...* Raznolikost rastišč ter pestrost rastlinskih in živalskih združb sta predstavljena v poglavju *Vse v naravi je enkratno in neponovljivo*. Zaraščanju je namenjeno poglavje *Nazaj h gozdu*, zadnje poglavje knjige pa razlaga varovalno vlogo gozda. Pomembno vlogo pri predstavitvi in razumevanju napisanega imajo domiselne in privlačne ilustracije.

Z informativnimi tablamami so v samopredstavitvi zanimivo predstavljena posamezna drevesa (rdeči bor, bukev, hrast graden), bršljan, lišaji, panjevski gozd in odmrlo drevo.

Knjiga na prostem je napisana v poljudnem jeziku, pristrčno in z bogatim besednim zakladom pa avtor Zoran Grecs, univ. dipl. inž. gozd., pritegne pozornost obiskovalcev in vzpodbudi njihovo domišljijo, tako da je razumevanje teksta lažje in pomnjenje večje. Obiskovalcem je namenjena tudi slikovita zloženka, ki jo lahko dobijo na centralni enoti Zavoda za gozdove Slovenije, v Ljubljani, in na Kamnikarjevi kmetiji. V izogib poležavanju doma in spoznavanju lepote narave brez živega stika z njo knjiga na prostem vabi, da si jo ob prijetnem sprehodu po malovrških gozdovih preberemo in tako preživimo lep dan.

Vabljeni!

Teja Koler-Povh

Društvene vesti

Izmenjalni teden z nizozemskimi študenti gozdarstva (25. 3.–1. 4. 2000)

Konec marca smo člani DŠG organizirali izmenjalni teden z nizozemskimi študenti gozdarstva. Seznanili smo jih z nekaterimi izmed mnogih naravnih lepote Slovenije.

Za začetek smo se odpravili na Kočevsko, kjer smo si ogledali pragozd Krokro. Po Kolpi smo se spustili z rafti in dokaj mirno vožnjo sami popestrili. Iz Kočevske smo se odpravili do Kostanjevice. Gozdarji Zavoda za gozdove Slovenije so nas peljali v Krakovski gozd ter nam predstavili gospodarjenje s poplavnimi gozdovi. Naslednji dan smo raziskovali okolico Idrije in po naključju naleteli na spravilo lesa na strmem terenu. Obiskali smo tudi Trento. Tam nas je pričakalo sneženje, kar je Nizozemce zelo navdušilo. Zaradi snega nismo mogli prečkati Vršiča, zato smo se odpravili v

Piran. Zadnji dan smo se sprehodili po Ljubljani in v pivnici Kra Kra zaključili naše druženje.

Med potepanjem po Sloveniji smo Nizozemcem pripravili tudi nekaj tipičnih slovenskih jedi, zraven pa postregli še z značilnimi slovenskimi pijačami. Nad nekaterimi so bili zelo presenečeni, vendar so pojedli in popili vse. Kljub slabemu vremenu in nekaj problemom z avtomobili smo skupaj preživeli čudovit in nepozaben teden. Obisk jim bomo vrnili konec oktobra.

Za denarno in materialno pomoč se zahvaljujemo vodstvu DŠG, uslužbencem Zavoda za gozdove Slovenije, Medexu ter vsem posameznikom in organizacijam, ki so nam nesebično priskočili na pomoč.

Marko Koren